

Nyt fra CMSS

Velkommen til ny videnskabelig assistent

Den 12. september 2016 tiltrådte Regina F. Heiberg stillingen som videnskabelig assistent hos CMSS. Regina har en bachelor og kandidat i folkesundhedsvidenskab fra Syddansk Universitet i Esbjerg. Hendes speciale omhandlede sundhed blandt danske erhvervsfiskere, hvor hun undersøgte sammenhængen mellem deres selvvaluerede muskelskeletlidelser og fysiske ressourcer.

Reginas primære arbejdsopgave på nuværende tidspunkt er at oparbejde et nationalt maritimt register for søfolk i det Blå Danmark. Her er formålet at skabe et stort, bredt og dybdegående register, der inkluderer adskillige informationer om sundhed blandt søfolk.

Udover specialet har Regina ikke tidligere arbejdet med sundhed inden for den maritime sektor, men hun finder, at de problemstillinger, der er repræsenteret inden for det maritime område, er yderst interessante. Hendes faglige interesseområde er ulighed i sundhed, hvilket også er udbredt på det maritime område.

Regina er opvokset i Esbjerg, hvor hun bor sammen med sin mand. Hun elsker at være tæt på havet og kalder sig selv for en inkarneret vesttjude.

Jørgen Riis Jepsen på pension

Afskedsreception for Jørgen Riis Jepsen på Arbejdsmedicinsk Afdeling i Esbjerg.

Overlæge, lektor Jørgen Riis Jepsen har som 70 årig valgt at gå på pension den 30. september 2016, og han afslutter dermed også sin tilknytning til CMSS.

Jørgen har siden 1985 været overlæge på Arbejdsmedicinsk Afdeling ved Sydvestjysk Sygehus i Esbjerg. I forbindelse med sit kliniske arbejde har han gennem sine mange kontakter med patienter, der har arbejdet på havet som fiskere og søfolk, fået interesse for netop disse erhvervsgruppers sikkerhed og sundhed.

Det blev tidligt klart for ham, at søens folk på mange måder var underprivilegerede i forhold til erhvervsgrupper på land. Deres sundhed adskilte sig ufordelagtigt, og deres dødelighed var højere. Samtidig manglede de tilbud, som blev opfattet som en

selvfølgelighed i landbaserede erhverv.

I et samarbejde med arbejdspsykologen Jørgen Møller Christiansen, der i dag er ansat på CMSS, blev den triste situation grundigt beskrevet i en bog, der udkom i 1988 på Sydjysk Universitetsforlag. Denne bog foreslog en centraliseret radiomedicinsk service i Esbjerg, uddannelse af navigatøren til varetagelse af sundhed til søs, etablering af sikkerhedsorganisation og bedriftssundhedstjeneste for de maritime erhverv, samt et bredere tilsyn fra Skibstilsynet, den daværende myndighed på området, med øget fokus på arbejdsmiljøet. Herudover blev det foreslået, at der skulle etableres et maritimmedicinsk forskningscenter i Esbjerg med tilsvarende opgaver som det daværende Arbejdsmiljøinstitut, der dengang servicede de landbaserede erhverv.

Det er en stor tilfredsstillelse, at alt det foreslåede siden er blevet gennemført, og det må antages at have haft betydning for den meget positive udvikling, som vi siden har set. Der er ingen tvivl om, at vi i dag har meget sundere og sikrere forhold til søs, og den maritime kultur er nu markant bedre, end den var i firserne.

Jørgen blev formelt tilknyttet CMSS i 2009, primært som deltids forskningsleder og siden 2012 som deltids lektor. Han har været medvirkende til, at CMSS har styrket sine forbindelser til forskningsmiljøer i Danmark, Norden, Europa og Kina.

Han har afholdt internationale kurser og møder om arbejdsmiljø og sundhed til søs, og været første- forfatter eller medforfatter på adskillige videnskabelige publikationer ([http://findresearcher.sdu.dk/jørgen riis jepsen](http://findresearcher.sdu.dk/jørgen_riis_jepsen)), der overvejende er udgået fra CMSS. Disse publikationer har spændt vidt og har både beskæftiget sig med søfolks og fiskeres forhold. Temaerne har blandt andet været toksikologi, ergonomi, fatigue, livsstil og hertil relaterede helbredsproblemer, ulykker og forlis, ligesom registerstudier er indgået.

Jørgen var i 2000 med til at grundlægge Dansk Selskab for Maritim Medicin og var formand for selskabet gennem de første mange år.

Ny bevilling til CMSS

CMSS har modtaget en bevilling på 75.000 kr. fra Styrelsen for Forskning og Innovation til brug for forberedelse af en ansøgning under EUs Horizon 2020 program med titlen: The seafarers' EU clinical and research e-Health Data Program (EUSea-E-Health EUSH). Der ansøges på et opslag i Horizon 2020 under navnet: PPI for uptake of standards for the exchange of digitalised healthcare records.

Formålet med Horizon 2020 ansøgningen er at etablere en model til en international e-journal for søfarende. Deltagere fra 5-8 partnerlande vil i hver sin "arbejds pakke" bl.a. beskrive hvilke variabler, der skal indgå, fordele og ulemper ved forskellige tekniske løsninger, data beskyttelse mv.

I det endelige projekt vil der - ved enhver kontakt med sundhedsvæsenet – blive indsamlet nye værdier for bl.a. blodtryk, brug af medikamenter, hospitalsindlæggelser, kroniske tilstande som overvægt, diabetes og forhøjet blodtryk. E-journalerne vil blive brugt af det sundhedsmæssige personale om bord på skibene, i de maritime medicinske klinikker, på Radio Medical og på sygehusene. Dette vil give lægerne bedre mulighed for at følge udviklingen i de forskellige parametre til brug for tidlig og korrekt diagnose, forebyggelse og behandling samt til forskning.

Olaf C. Jensen og Despina Andrioti fra CMSS er ansvarlige for projektets udførelse.

Danish Maritime Fair

Sammen med Blue SDU deltog CMSS i år på Danish Maritime Fair. Messen fandt sted på Lokomotivværkstedet i København fra den 25. – 27. oktober og var velbesøgt af mange forskellige maritime interessenter. H.K.H. Prins Joachim af Danmark lagde også vejen forbi messen og vores stand, og han udviste stor interesse for det tværfaglige forskningsnetværk.

Blue SDU er et tværfagligt netværk, som forener maritime og marine forskere på SDU. Den underliggende idé med netværket er at skabe én 'hovedindgang' til den marine og maritime forskning på SDU. Blue SDU består af forskere fra i alt 9 forskellige enheder på tværs af SDUs fem fakulteter. Missionen er at udføre tværfaglig forskning, som skaber værdi og kvalitet med relevans for samfundet.

Under Danish Maritime Fair blev der afholdt en officiel reception for Blue SDU, og ved samme lejlighed blev vindergrupperne af Blue SDU Think Tank Challenge 2016 udråbt og præmieret.

Blue SDU Think Tank har til formål at opbygge et tværfagligt netværk for studerende, alumner, forskere og interessenter på tværs af SDU. Hensigten er samtidig at afvikle én årlig udfordring (challenge) for studerende, foranlediget af medlemmerne i Blue SDU - i samarbejde med en marin eller maritim virksomhed eller institution.

I år var Blue SDU Think Tank sponsoreret af den Danske Maritime Fond, og udfordringen blev stillet i samarbejde med Tuco Marine Group - med hjælp fra Fyns Maritime Klynge. Emnet for årets udfordring omhandlede indførelse af ny teknologi og brugerintegration, og interaktive brugermanualer blev brugt som case. Emnet var opdelt i fire underemner; teknologiplatform, brugeroplevelse, sikkerhed, og vedligeholdelse, og hvert underemne blev tildelt en gruppe. Grupperne afleverede deres resultater i form

af skriftlige rapporter i uge 42. Ugen efter præsenterede de deres opgaver på Den Danske Maritime Fair. Den samlede rapport kan downloades her www.sdu.dk/bluesdu.

For CMSS var det en berigende oplevelse at deltage på Danish Maritime Fair og arbejde med Blue SDU Think Tank. Vi arbejdede for at promovere den Blå Forskning på SDU og hos CMSS i særdeleshed. Vi fik samtidig lejlighed til at pleje og udvide vores samarbejdsrelationer, og vi ser i høj grad frem til at gentage succesen de kommende år.

25 års jubilæum i 2017

CMSS kan i 2017 fejre 25 års jubilæum. Forskningsenheden blev en realitet i 1992 som følge af en folketingsbeslutning og fik navnet Søfartsmedicinsk Institut. Indtil 1999 var forskningsenheden et institut under Sydjysk Universitetscenter i Esbjerg. I 2000 stiftede den danske stat v/Søfartsstyrelsen den selvstændige Forskningsenhed for Maritim Medicin, som blev enhedens nye navn. I 2007 blev forskningsenheden omdannet til CMSS, der er en integreret del af Institut for Sundhedstjenesteforskning ved Syddansk Universitet. Center

for Maritim Forskning og Innovation er senere blevet en del af CMSS, og bidrager til at styrke og fremme synergieffekten mellem de to fagområder sundhed og samfund.

CMSS er på finansloven, som sikrer et basisbudget og dermed driften af enheden. Derudover finansieres CMSS i høj grad ved hjemtagelse af bevillinger fra eksterne fonde.

En officiel fejring af centret vil finde sted i efteråret 2017. Nærmere information om arrangementet følger på et senere tidspunkt.

At udpluk af andre CMSS aktiviteter

MSSM 2016

Igen i år var CMSS talstærkt repræsenteret på MSSM konferencen i Nyborg. Solveig Dohrmann bidrog med præsentationen 'What do we know about determinants of fatigue in seafaring, and how is the quality of this knowledge?' Hun deltog ligeledes i den efterfølgende paneldebat om emnet. Du kan læse mere om sessionen [her](#).

Afsluttende møde for 'SHIPSAN ACT'

Den 27. og 28. september deltog Despina Andrioti i det sidste og afsluttende 'SHIPSAN ACT' møde, som fandt sted på Rhodos. På mødet blev resultaterne fra 'Joint Action'-samarbejdet præsenteret på en poster session. Deltagerne havde således mulighed for at diskutere resultaterne med de ansvarlige for hver arbejdsgruppe, herunder bl.a. undersøgelsesresultater og litteraturbedømmelser af infektionssygdomme,

kemiske og radiologiske hændelser, arbejdsmiljø og sikkerhed ombord på skibene m.m.

På dette sidste møde besluttede de europæiske medlemslandes repræsentanter sig for at fortsætte bestemte aktiviteter frem til næste EU-finansiering, herunder bl.a. samarbejdet om planlægning af inspektioner på passagerskibe på international sejlads - i overensstemmelse med den europæiske håndbog om hygiejnestandarder og overvågning af smitsomme sygdomme. Ydermere blev de enige om at fortsætte uddannelsesaktiviteterne, herunder e-Learning, webinarer, face-to-face kurser samt vedligeholdelse af SHIPSAN informationssystemet.

EU SHIPSAN ACT Joint Action-samarbejdet arbejder i øjeblikket på at færdiggøre resultaterne inkl. den endelige implementeringsrapport.

For mere detaljeret information om EU SHIPSAN ACT Joint Action, kan du besøge <http://www.shipsan.eu/>.

Workshop om social isolation, depression og selvmord

I oktober deltog Kimmo Herttua i en to-dags workshop i London om social isolation, depression og selvmord. Workshoppen var organiseret af ITF Seafarers' Trust, og målsætningen var at diskutere nøgleområder af den psykiske sundhed inden for den maritime industri. I alt 50 eksperter fra hele verden deltog i workshoppen. Der var deltagere fra den maritime sektor, men der var også mange udefrakommende deltagere med ekspertise og viden inden for psykisk helbred. Workshoppen gav en udmærket opdatering af viden på området, og synpunkter om forskellige interventionsmuligheder blev udvekslet.

Workshop om sundhedsfremme til søs

Lulu Hjarnø blev inviteret af ITF Seafarers' Trust til at deltage i en maritim workshop for eksperter inden for sundhedsfremme sammen med søfolk og andre relevante maritime aktører. Workshoppen fandt sted i ITF's hus i London d. 7.-8. november, og hovedformålet var udarbejdelse af en konsensus om strategi og prioriteter inden for sundhedsfremme i den maritime sektor.

Lulu bidrog med en præsentation af hendes forskning omkring sundhedsfremme for søfarende i Danmark, med særlig fokus på muligheder og udfordringer i gennemførelsen af interventioner for søfarende til søs. Under workshoppen blev vigtige determinanter for søfolks sundhed identificeret; relevante modeller og værktøjer inden for sundhedsfremme samt evalueringstiltag blev drøftet, og aktiviteter blev foreslået med henblik på at fremme sundhed og trivsel for søfolk til søs, i havn samt hjemme. En meget berigende og interessant workshop.

CMSS varetager mange forskelligartede opgaver

Udover forskning bidrager CMSS også med undervisning og koordinering af undervisningsmoduler, supervision af bachelor-, master- og ph.d.-studerende samt censoropgaver. Hovedparten af opgaverne relaterer sig til SDU's kandidatuddannelse i folkesundhedsvidenskab. CMSS opfordrer universitetsstuderende på alle niveauer til at overveje "Blå udfordringer", når de planlægger deres afhandlingsemner.

I november blev et speciale i folkesundhedsvidenskab afsluttet og forsvaret af Maria Kjær med titlen 'Løfteteknik blandt danske erhvervsfiskere'. Formålet med afhandlingen var at identificere udfordringer i arbejdsmiljøet for optimale løfteteknikker med henblik på at kunne give anbefalinger til forebyggende og sundhedsfremmende tiltag. Resultaterne viser, at der skal ses nærmere på faktorer som fysiske rum, arbejdstilrettelæggelse, mangel på tekniske hjælpemidler, kultur, resultatafhængig løn og regler for at kunne fremme sundheden om bord på danske fiskeskibe bedst muligt. En liste over anbefalinger blev foreslået af den studerende. For yderligere information kontakt venligst Lulu Hjarnø lhjarnoe@health.sdu.dk.

Seneste publicerede videnskabelige artikler fra CMSS (CMSS medarbejdere markeret med fed skrift)

- Nar AS, **Andrioti D**, Ganatra P. Changes in the health care system of India have effects on management of human immunodeficiency virus infection and acquired immune deficiency syndrome epidemic. *Indian journal of public health* 2016;60(2): 167-168.
- **Dohrmann SB**, Leppin A. Determinants of seafarers' fatigue: a systematic review and quality assessment. *International Archives of Occupational and Environmental Health* 2016: 1-25. Doi: <http://dx.doi.org/10.1007/s00420-016-1174-y>.
- Frantzeskou E, **Jensen OC**, Linos A. Health status and occupational risk factors in Greek small fisheries workers. *International Maritime Health* 2016;67(3):137-143.
- Baygi F, **Jensen OC**, Qorbani M, Farshad A, Salehi SA, Mohammadi-Nasrabadi F, Asayesh H, Shidfar F. Prevalence and associated factors of cardio-metabolic risk factors in Iranian seafarers. *International Maritime Health* 2016;67(2): 59-65.
- Berg-Beckhoff G, **Østergaard H**, **Jepsen JR**. Prevalence and predictors of musculoskeletal pain among Danish fishermen - results from a cross-sectional survey. *Journal of Occupational Medicine and Toxicology* 2016: 1-9. Doi: <http://dx.doi.org/10.1186/s12995-016-0140-7>.
- **Jepsen JR**; **Rasmussen HB**. The metabolic syndrome among Danish seafarers: a follow-up study. *International Maritime Health* 2016;67(3): 129-136.
- **Østergaard H**, **Jepsen JR**, Berg-Beckhoff G. The workload of fishermen: a cross sectional survey among Danish commercial fishermen. *International Maritime Health*, 2016;67(2): 97-103.

Se flere CMSS publikationer samt de fulde referencer ved at klikke [her](#).